

FEBRUAR

DE FAGORGANISERTE KAMPORGAN

FAGORGANISASJONENS OPPGAVER I FRIDOMSKRIGEN

I enhetsavtalen mellom arbeidarpartiene i Norge av januar 1942 og som er tiltrådt av ledelsen for den illegale fagbevegelse, erklæres: «Den krig som vårt land fører under kongens og regjeringens ledelse, gjelder det norske folks dyreste eie: *Norges friedom og sjølstende.*» Samarbeidet mellom borgerskapet og arbeiderklassen er sprunget ut av folkets samme livsbehov og livsinteresser. I enhetsavtalen stiller arbeiderklassen seg oppgaven å være selve *driftkraften* i den nasjonale friedomskrigen.

Når fagbevegelsen likevel har inntatt en passiv stilling i friedomskrigen, må grunnen søkes i den tradisjon som har begrenset kampen til å gjelde 5-øren på timen i det enkelte fag. I dag har fagbevegelsens kamp et annet og større innhold. Arbeiderklassens kamp for bedringen av sine lønns- og arbeidsvilkår, kampen for 5-øren, er på det nærmeste forbundet med hele folkets kamp for Norges friedom og sjølstende. Spørsmålet om fagbevegelsens innsats i *denne* kamp er et spørsmål om den innsats vi har ydet på *alle* frontavsnitt i kampen mot undertrykkerne. Fiendens slag rettes vekselvis mot de forskjellige avsnitt av fronten. Vi har hatt kirkeens kamp, lærernes, stu-

dentenes, offiserenes, ungdommens osv. Alle har vært utsatt for de mest umenneskelig brutale overgrep fra Gestapo. Tusener og atter tusener av landsmenn pines og tortureres i tyske fengsler og konsentrasjonsleirer.

Fagbevegelsen kan ikke stå som likegyldig tilskuer til den kamp som disse lag og grupper i folket, som det demokratiske borgerskap fører for friheten. Arbeiderklassens solidaritet må utvides til å omfatte alle kjempende landsmenn. I enhetsavtalen uttales det: «Arbeiderklassen inntar en særmerket, historisk stilling i produksjonen — derfor også arbeiderklassens strategiske hovedstilling i den nasjonale krigsfront mot den tyske okkupasjonsmakt — derfor bærer arbeiderklassen også ansvaret for det norske folks framtid.»

Historiens dom over den rolle fagbevegelsen har spilt i friedomskrigen beror i høyeste grad på hvordan vi har kommet de andre kjempende landsmenn til hjelp. Hva har vi gjort for å støtte dem i kampen?

Friedomskrigen i Norge er trådt inn i en ny, avgjørende fase. Norske patrioter retter i dag virkningsfulle slag mot den tyske krigsmakta ved sprengning av krigsviktige anlegg og bedrifter. Hva har vi gjort for å støtte disse kjempende patrioter?

Er det i samsvar med arbeiderklassens og de andre kjempende lags interesser at vi fagorganiserte fortsetter å understøtte de nazistiske kommissarers virksomhet i fagforbundene ved vår kontingentbetaling? Det er spørsmål som stilles til oss fagorganiserte.

Et fritt Norge er betingelsen for en fri arbeiderbevegelse, så vel den faglige som den politiske arbeiderbevegelse.

Parolen må være: *Enhet i arbeiderklassen, i det norske folk, enhet i kampen, i krigen.*

OSLO SPORVEIER

Vi har brakt i erfaring at A/S Oslo Sporveiers administrasjon har begynt å premiere endel funksjonærer som har vist særlig interesse for overtid. Foruten disse skal også de som har hatt minst sykemeldinger premieres. Vi skulle anta at det arbeidspresset som denne betjening er utsatt for hele dagen, er så stort for hver enkelt, at noen grunn for premiering ikke skulle være til stede, hvis ikke årsaken er å søke å skape splid blant betjeningen. Derfor må ingen la seg kjøpe.

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

SANNHETEN OM SOVJETUNIONEN

En kaptein G. Lund har skrevet to artikler om forholdene i Sovjetunionen i Aftenposten. Dette produkt skiller seg litt ut fra den vanlige smørje som brygges sammen om arbeider- og bondestaten deri at det ved hjelp av endel behendige taskespillerkunster gir inntrykk av en viss saklighet. Det sjongleres med russiske ord og betegnelser, statistiske talloppgaver og henvisninger til professor ditten og datten, alt sammen for at det skal gå i uvitende lesere som varmt hvotebrød. Artikkelen er naturligvis et ledd i den opphisselses- og bakvaskelses-kampanje mot Sovjetunionen som dessverre har vært dominerende i norsk presse i årrekker, fra «Arbeiderbladet» til «Nasjonalismen», og som kulminerte under Finnlandskrigen vinteren 1940.

Kaptein G. Lund begynner sin annen artikkel med et grovt falskneri, som forresten er symptomatisk for hele produktet, idet han sier at den første russiske femårsplan gikk ut på å bygge opp Sovjetunionens *krigsindustri*. Det er ganske betegnende at et menneske som er nazistisk av innstilling og militær av fag, ikke kan tenke seg et lands tungindustri uten i forbindelse med krig.

Imidlertid er det en kjensgjerning at i og med den første femårsplan la russerne det helt nødvendige grunnlag for Sovjetunionens *fredelige* oppbygging til en moderne og uavhengig arbeider- og bondestat. Det var første ledd i en gigantisk plan, hvis formål var å gjøre Sovjetsamveldet uavhengig av innen- og utenlandske kapitalisters utbytting av det arbeidende folk. Den annen femårsplan i oppbyggingsarbeidet var viet lettindustrien, og den tredje femårsplan skulle så høyne folkets levestandard i raskt tempo. Det hele var basert på en *lang og fredelig* utvikling som nødvendig forutsetning for planens gjennomføring.

I 1936 kom så Sovjetsamveldets nye grunnlov.

Her innførte Sovjetsamveldet i grunnlovs form en rekke vidtgående økonomiske, sosiale, kulturelle og demokratiske rettigheter for alle samveldets folk, uansett stilling, rase, nasjonalitet eller kjønn. Rett til arbeid, til ferie, til fri utdanning og undervisning for de best egnede helt opp til de høyeste skoler og universiteter. Stemmerett for alle over 18 år. Religionsfrihet, eiendomsrett til våningshus og et stykke jord m. v. på landsbygda, arverett, sosiale goder osv. osv. Grunnloven av 1936 bringer arbeider- og bondestaten

ikke bare på høyde med de vesteuropeiske land, men på en rekke områder langt foran.

Fred og velstand for Sovjetunionens folk var målet.

Men her kom Hitler og Nazi-Tyskland i vegen. Etter Hitlers maktovertagelse tok de tyske rustninger til for alvor. I Tyskland ble alt innstilt på den kommende krig. Den krig som skulle skaffe det tyske folk revansje og Tyskland billigere råstoffer og avsetningsmarkeder for industriproduktene. Krigen som skulle gjøre Tyskland stort og mektig og nazibødlene til verdensherskere.

Først etter denne utvikling i Tyskland, som tydelig er rettet mot Sovjet, begynner Sovjetsamveldet å øke sine rustninger. Nødt og tvungent må Sovjet nå omstille til krigsproduksjon og øke bevilgningene til militærbudsjettet. I 1933 var dette på bare litt over 1 milliard rubler, for så å stige i takt med det tyske, til ca. 70 milliarder rubler. Helt til Tysklands plutselige overfall på Sovjetunionen var dog dettes produksjon ikke helt omstilt fra fred til krig. Det var først *under krigen* at russerne fikk brakt sin krigsproduksjon på topp. Derfor måtte de russiske hærer trekkes tilbake i begynnelsen av krigen og store deler av landet prisgis overfallsmennene og ødeleggelsen. Imidlertid klarte Sovjetsamveldets folk ikke bare å holde fienden stangen, men også etter hvert å kaste de nazistiske landrovere tilbake med blodig nese.

Utviklingen følges nå med spent oppmerksomhet av en verden som holder pusten av spenning og forventning. En verden som er fylt av forbauselse og beundring over de strålende resultater Sovjetsamveldet kan levere. De fleste mennesker skjønner umiddelbart at et folk i filler og skitt, et utpint, undertrykt og mishandlet folk ikke kan prestere det arbeid, den organisasjon og den offervilje som ligger bak de veldige seire og triumfer som Sovjetsamveldet nå innkasserer. Men at et fritt, enig og urokkelig folk, med framtiden for seg, står bak.

Men den samlede hjemlige nazipresse fortsetter likevel sin håpløse opphisselses- og skremseltrafikk. I sin angst for det uavvendelige nederlag og i redsel for den truende gjengjeldelse stiger hetsagitasjonen mot Sovjetsamveldet til nye høyder. Et hysterisk og perverst frientimmer, fri Haldis Negård Østby, er fast medarbeider, han forteller i ramme alvor at russiske krigsfanger heller grov seg ned i jorda, som de var vant til, istedenfor

DÅRLIGE NORDMENN!

Direktør Anker på Oslo Kullsyrefabrikk er en riktig fin «patriot». Mens andre bedriftseiere ser det som en oppgave og plikt i denne vanskelige tiden å skaffe sine arbeidere og funksjonærer en smule tillegg til de altfor knappe rasjoner, går direktør Anker den motsatte veg, idet han etter beste evne har forsøkt å stjele maten fra sine arbeidere og funksjonærer. Tilfellet er vel enestående i Norge og fortjener å bli kjent. En sending gavepakker, ca. 400—500 kg, vesentlig matvarer, var fra arbeidere og funksjonærer ved Göteborg Kullsyrefabrikk sendt til Oslo Kullsyrefabrikk i Oslo. Direktør Anker tok hånd om partiet og delte ut 1 kg pr. mann. Da det er tilsammen 30 mann som arbeider på fabrikk, kan enhver regne ut hvor mye det ble igjen til den nødlidende direktøren. Imidlertid lyktes ikke denne «rettferdige» fordelingen, idet arbeiderne og funksjonærene krevde lik fordeling, og det var først etterat disse hadde måttet irue med å la saken gå videre, at den fine direktør motvillig måtte gå med på kravet om deling etter en litt mer anstendig målestokk.

Formodentlig i harme herover kom direktøren i skade for å komme med visse forblommede trusler om framtiden.

Tilfellet med matvarene fra svenske kolleger dommer seg selv. Men skulle direktør Anker bare forsøksvis prøve å sette sine trusler i verk, vil han komme til å møte en motstand som ikke vil bli noen behagelig overraskelse for ham.

å bo i de pene hyggelige barakkene som de snilde tyskerne bygde til dem, og at de rev hverandre i hjel for en sigaretts skyld. Og man har vår egen notoriske landesforræder «russlandseksporten» Quisling. Foruten at det gis god plass og flott utstyr til falsknere som G. Lund og hans emigrantprofessor-kilder.

Georg Lund slutter sin artikkel med ordet: «I sannhet, verden vil bedras.» Dette må fra hans side nærmest oppfattes som et inderlig håp og ønske. Men bedrageriene er nå blitt så åpenbare at svindelen ikke går lenger. Den norske arbeiderklasse forstår i hvert fall at de tidligere har blitt dratt etter nesene. De reiser derfor nå et enstemmig og uavviselig krav om å få vite sannheten om Sovjetunionen. De forlanger nøkterne, realistiske og saklige opplysninger om oppbyggingen av verdens første sosialistiske arbeider- og bonderepublikker.

Akerselvs Maskinverksted A/S blir drevet av Harald Bakke, med hans to sønner som forestår den daglige drift som henholdsvis ingeniør og kontorsjef. Forholdet mellom eierne og bedriftsledelsen på den ene siden og arbeiderne på den annen side har i lengre tid vært meget dårlig og tilspisses etter hvert, slik at det nå nærmer seg bristepunktet. Bedriften har hatt meget arbeid for tyskerne og naturligvis tjent gode penger. Det viser bl. a. verkstedets utvidelser, innkjøp av maskiner osv. De tyske bestillinger blir sjølsagt tilgodsett og forsert av disse patrioter.

Arbeiderne ved bedriften har rettet en rekke skarpe anklager mot sjefene, både for deres tjenstvillighet overfor landets fiender og for deres behandling av arbeiderne på stedet. Overfor disse anvendes også en mildest sagt uforskammet tone i tillegg til alt annet.

Da forholdet ved bedriften heller blir verre enn bedre, må offentlighetens søkelys nå rettes mot «Akerselvs Maskinverksted». Dets forbindelser med «Norsk Elektrovacuum A/S» og «Kirckback og Mannesmann A/S» er også gjenstand for oppmerksomheten.

Når enkelte bedriftseiere og, som i dette tilfelle, også verksmester og formenn i den grad misforstår den alvorlige stilling landet er oppe i, trenger de i høy grad en alvorlig advarsel. At Norge er i krig med Tyskland, sjenerer visst ikke disse herrer. At land og folk får krigen og nøden forlenget, spiller ingen rolle for dem. For dem gjelder det bare å utnytte enhver situasjon til egne snevre formål. Tjone penger, utvide, modernisere, slik at også etterkrigstidens vansker kan utnyttes mest mulig til egen fordel. Det er det disse folk og deres lakeier er travelt opptatt med. Profitten lenge leve!

Men vær nå ikke så sikker i Deres beregninger. Og vær ikke så storsnutet! Samarbeidsmenn og krigsforlengere går en usikker framtid i møte.

Det meldes til «Friheten» at ledelsen ved jernbaneverkstedet på Hamar fortsatt viser en nidkjær tjenstvillighet overfor tyskerne. Det er i første rekke fung. overingeniør, lokomotivmesteren, endel verksmestere og en *arbeidsformann*. Ingenting blir spart når det gjelder å få arbeidet utført for de tyske herrer, selv om det går utover arbeiderne ved øket arbeidstid og overtid osv. En skulle trodd de siste hendinger, tyskernes katastrofale nederlag, deres brutale framferd i Nord-Norge og den stadig dårligere matsitua-

SKAFF HUSROM TIL NORSKE PATRIOTER

En nyølge av terror, arrestasjoner og mord velter nå innover det norske folk. Det nær forestående og uavvendelige nederlag har slått de tyske og norske nazister med angst og desperasjon. Krigsforbryterne, de som har styrtet hele Europa ut i verdenshistoriens største katastrofe, føler nå grunnen svikte under seg; og det bevirker at de kaster alle hemninger overbord, de skyter vilt og myrder for fote. De vetiløse desperados føyer nye forbrytelser til sin før så lange liste av ugjerninger. Det gjelder i denne tiden, nå mer enn noensinne, å holde sammen, å hjelpe hverandre etter beste evne. De nazistiske gangstere og angstbitere kan lokke med høye belønninger eller true med nye voldsgjerninger, ingen nordmann lar seg bringe ut av fatning av den grunn. Nordmennene vil møte terrorbølgen med iskald ro, og ofrene vil bli husket med glødende hat. Med rolig beregning vil de ta sine motforholdsregler, og deres glødende hat skal garantere bødrene en rettferdig gjengjeldelse i nær framtid. De tiltak den norske motstandsbevegelse må ta i denne periode av kampen utsetter først og fremst de heltedige unge patrioter for den aller største fare. De som går i spissen, de som villig setter livet inn i kampen for din og min frihet, for hele det norske folks rett til å leve sitt eget liv, uten nazistisk diktatur og bøddelregime, de som daglig setter livet på spill for at vi skal få leve;

sjon ville ha åpnet øynene på disse lakeier; men da det ser ut til at de har mistet den siste rest av fornuft, retter vi herved en siste advarsel til dem.

Husk, det er ringt for siste runde! Oppgjørets time nærmer seg!

Hjelper ikke advarselen umiddelbart, kommer navnene på landets fiender.

De organiserte arbeidere vil gjennom «Friheten» rette en alvorlig advarsel til de arbeidsskjopere som allerede på det nåværende tidspunkt er i full gang med å utnytte den begynnende arbeidsledighet til egen fordel. Det kan komme til å få de alvorligste konsekvenser for de som bryter heimfrontens og regjeringas paroler om at alle arbeidsskjopere som vil kalle seg gode nordmenn ikke må avskjedige folk som på denne måten kan bli drevet over i tysk arbeid. «Friheten» vil senere komme tilbake til denne aktuelle og viktige sak.

de har krav på hele den norske befolknings sympati og beskyttelse. I takk-nemlig høyaktelse mot disse heimfrontens helter er vi forpliktet til å yte dem all den hjelp og bistand som overhodet er mulig.

Vi kan være med å yte et verdifullt bidrag i denne kampen, samtidig som vi hjelper til å bevare verdifulle norske liv mot tilintetgjørelsen. Dette bidrag kan vi gi ved å avse plass til de av våre norske kampfeller som i kortere eller lengre tid må leve i illegalitet.

Enhver god nordmann som blir bedt om å skaffe husly for en norsk patriot i motstandsbevegelsen må se det som sin plikt å imøtekomme anmodningen såsant de har plass. Enhver god nordmann må sette sin ære inn på å gjøre sitt beste for å hjelpe her.

Verdifulle norske liv må sikres mot Gestapos redselsvelde.

Skaff dekningsplasser!

Jugoslavia. Marskalk Tito har kommet med et tilsagn om det framtidige stats-system i det nye Jugoslavit. Dette skal bli en demokratisk union av seks likestilte sambandsstater, Serbia, Kroatia, Slovenia, Makedonia, Bosnia med Hercegovina og Montenegro. Sambandsstatene får indre selvstyre (autonomi), men i spissen for alle skal det stå en sams regjering. De indre forhold i landet skal ordnes av en folkeforsamling av alle sambandsstater på grunnlag av frie valg fra alle, så snart hele landet er frigjort. Dermed er det søslaviske problemet løst, et problem som har vært et kors for Europa helt siden 1800-tallet under navn av Balkanspørsmålet.

England anerkjenner ikke de baltiske regjeringene, skriver «Dagens Nyheter» i Stockholm i tilknytning til et London-telegram 22/12 i fjor. Understatssekretær George Hall ble i underhuset spurt om den britiske regjeringen framleis anerkjente de gamle regjeringene i Lettland, Estland og Litauen. Hall svarte at disse regjeringene ikke hadde vært anerkjent av den britiske regjeringen etter de forandringene som fant sted da disse landene i juni 1940 ble innlemmet i Sovjet-samveldet. Hall understreket at det ikke kan hevdes at disse landene er latt i stikken, for etter 1940 har ingen regjering for disse territorier bedt om å bli anerkjent av den britiske regjeringen.